

DENIS DU TRIEUX

Het Indische Tussenland

1945 : 2005

EEN ONGEWOON EN BEWOGEN LEVEN

INHOUD

Voorwoord	7
Inleiding - indolentia	11
DEEL 1: HET MOEDERLAND	17
Geboorte	19
Afkomst	23
Jeugd	28
Schooljaren	37
Het wonderhuis	46
De communistische coup	52
DEEL 2: HET VADERLAND	59
De overtocht	61
Aanpassen	65
De jaren zestig	75
Seks	80
Drugs	89
Rock & roll	93
DEEL 3: HET TUSSENLAND	99
Karma	101
De oorlog	107
Ouderdom	115
De dood	119
Indolentia - uitleiding	127
Nederlands-Indische recepten	132
Indische boekenlijst	138

VOORWOORD

Het Indische Tussenland, *Nusa Antara* in het Indonesisch, is de Indische Archipel: het land tussen Azië en Australië. 'Tussenland' verwijst ook naar de Indische mensen die voelen dat ze tussen twee culturen, twee landen oftwee volken leven. Zelfs als ze helemaal geassimileerd zijn in de Nederlandse samenleving, zoals in het geval van de zogenoemde derde generatie, kunnen ze toch nog het idee hebben dat ze zich tussen een inmiddels blanke huid en een onduidelijk Indisch gevoel in bevinden.

Het Indische Tussenland heeft ook betrekking op een ideale Indische houding tussen ambitie en indolentie en verder op alles wat ons als mens ook het gevoel kan geven dat we ergens 'tussen' zitten, zoals de ouderdom ons aantreft tussen het verleden en de dood, en zoals we de dood kunnen zien als iets tussen dit en een volgend leven.

Dit boek gaat over iemand van Indische afkomst, die na de Tweede Wereldoorlog in Indonesië is geboren, in zijn jeugd allerlei typisch Indische ervaringen meemaakte en er lang is gebleven... Pas in 1966 kwam ik in Nederland aan. Daar belandde ik als babyboomer midden in de stormachtige veranderingen die in Nederland en het Westen gaande waren (jaren zestig, seks, drugs, rock & roll), met alle gevolgen van dien voor mijn Indische aard.

Het is ook een boek over het Indisch zijn, over indolentie, het *take it easy* gevoel, de houding van laat-maar-gaan, laat-maar-waaien, het-kan-niet-zo-veel-schelen, die veel Indo's koesteren en die sommige Indo's haten.

Het boek bestaat uit korte verhalen, in enigszins chronologische volgorde. Eerst is er de periode van mijn jeugd in het 'Moeder-

land' (Indonesië) van 1947 tot 1966, dan die van de aanpassingen in het 'Vaderland' (Nederland) van 1966 tot 1979 en ten slotte mijn tijd in het 'Tussenland', waarin ik in het Oosten (India) en het Westen (Europa) was, maar waarin het vooral gaat om het gevoel dat je je als Indo tussen twee culturen, landen of volken kunt voelen, waarbij het niet uitmaakt of je tot de eerste, tweede of derde generatie hoort.

Ik heb lang gewacht met het schrijven van dit boek. Daar zijn natuurlijk allerlei redenen voor. Zo vond ik dat ik eerst andere boeken moest schrijven, maar er was ook een gevoel dat het toch niet interessant genoeg was, dat Indische ge-ouwe-hoer over *tempo dulu* (de tijd van vroeger). En er was vooral een weerstand om in de sentimentaliteit, melancholie en weemoed van oude herinneringen te duiken. Het werken aan dit boek heeft me inderdaad veel brokken in de keel gegeven.

Omdat het schrijven ook werkt als het opruimen van oude rommel in de bovenkamer, heb ik het uiteindelijk toch gedaan. Wat misschien de doorslag gaf, was de vrees dat de dementie, waaraan mijn moeder leed, bij mij eerder toe zou slaan dan verwacht. Dat dit geen overdreven vrees was, blijkt wel uit het feit dat ik menigmaal mijn familieleden en oude vrienden moest bellen om mijn soms vage herinneringen te verifiëren. En ten slotte had ik als raszuivere Indo toch niets beters te doen.

Tot het moment van het schrijven, in 2005, besteedde ik weinig aandacht aan mijn Indische achtergrond. Deze *sentimental journey* heeft me daarin veel inzicht gegeven.

De rode draad van het boek is behalve de 'indolentie' als ware natuur van de Indische mensen, ook de 'vergankelijkheid' van het leven met zijn fasen van geboorte, jeugd, volwassenheid, oude dag en dood en van het 'lijden' in dat leven. Het boek gaat in zekere zin ook over *karma*, dus over de gevolgen van onze daden en keuzes in het leven, over reïncarnatie of wedergeboorte en natuurlijk staan er ook wonderbaarlijke verhalen in, zoals die er in Indië altijd al geweest zijn.

Ten slotte heeft de titel 'Het Indische Tussenland' zijdelings iets van doen met de titel van een manuscript van mijn vader: 'Antara Dua Bendera' (tussen twee vlaggen) waar deze in Nederland aan begon en waarin hij vermoedelijk schreef over zijn onduidelijke (tweeslachtige) positie tussen de twee naties: Indonesië (waar hij alles voor over had) en Nederland (waar hij alles voor heeft moeten achterlaten). Ik heb dat manuscript nooit gelezen en het is na mijn vaders overlijden zoekgeraakt. Misschien dat ik met dit boek de poging van mijn vader op een of andere manier tot een goed einde heb gebracht.

Denis Du Trieux

Amsterdam, zomer 2005

G E B O O R T E

Volgens mijn moeder werd ik op een donderdagnacht gedurende een zwaar onweer geboren, met hevige regen, donder en bliksem. Dit wordt in Indonesië gezien als een speciaal teken.

Volgens het Chinese orakelboek de 'I Ching' is mijn geboortehexagram, nummer 55: *De Overvloed*, samengesteld uit de trigrammen 'donder' en 'bliksem' en staat het voor veelheid, kracht en schittering. De baby werd geboren met een kaal hoofd, met slechts een klein beetje haar aan de zijkanten van het hoofd, en hij had een mager en gerimpeld lichaampje. Toen ik naar onze blinde buurvrouw, die paranormaal begaafd was, werd gebracht, voelde ze de moedervlekken op mijn rechterschouder en zei: 'Hij wordt iemand met grote verantwoordelijkheden.' Als je zoiets hoort dan denk je meteen, dat kan toch niet waar zijn voor een Indo.

Toen ik later van mijn moeder hoorde dat ze vlak na de oorlog een miskraam had gehad van een jongetje, kreeg ik meteen de gedachte dat mijn eigen geboorte eigenlijk mijn tweede poging was om bij haar geboren te worden. Volgens de *wet van karma*, is het karma met je moeder het sterkst, omdat je uit haar lichaam geboren wordt. Door de karmische band kon ik gewoon niet anders, dan nogmaals via haar lichaam incarneren.

Dat onweer bleek niet alleen bij mijn geboorte, maar ook later in mijn leven verscheidene keren op belangrijke momenten terug te keren. Iedereen maakt af en toe wel onweer mee, maar mijn relatie met onweer, donder en bliksem is toch wel *frappant*.

Op een middag, we waren net van school thuisgekomen en zaten aan de etenstafel, begon het plotseling ontzettend te

onweren. Het was regentijd (*moesson*), dus dat gebeurde bijna iedere dag. De woonkamer was een ruimte die aan de voor- en achterzijde door schuifdeuren met kleine glazen ruitjes erin gesloten kon worden. We hadden vier voordeuren. Daarvoor was een platje, een soort veranda waar we meestal 's middags op rotanstoelen zaten. Twee van de voordeuren en twee van de achterdeuren (we hadden ook meer achterdeuren) stonden open. Aan de achterkant was een open ruimte zonder dak, want het was nog voordat het daar tot eetkamer verbouwd werd, en daar weer achter was de muur van de garage. De etenstafel was, als je binnenkwam, in het rechtergedeelte van de woonkamer en ik zat aan de linkerkant van het hoofdeinde van de tafel. Rechts van mij zat mijn moeder, die net wilde beginnen het eten op te scheppen en tegenover mij zat mijn broertje. Naast hem zat mijn jongste zuster en aan het einde van de tafel, dicht tegen het midden van de woonkamer, zat mijn oudste zus. Op een gegeven ogenblik was er een ontzettende lichtflits en klonk er een keiharde donderslag en meteen daarna kwam er een bal licht door de voordeuren naar binnen. Het middelste gedeelte was van wit licht en zo groot als een voetbal en eromheen was een omhulsel van geel licht dat die bolbliksem ongeveer een halve meter groot maakte. In mijn herinnering rolde hij relatief langzaam door de woonkamer en ging hij via de achterschuifdeuren weer naar buiten. Zonder verder enige schade aan te richten – want de gordijnen vlogen niet in brand – is hij in de open achterraimte waarschijnlijk naar boven verdwenen, want als hij tegen de garagemuur te pletter geslagen was, had hij daar zeker een zwarte brandvlek op gemaakt.

Een maand na mijn geboorte ging mijn oma van moederskant, naar Nederland. Mijn vader en moeder brachten haar naar de boot en daarna gingen ze met mij ook nog even naar het strand. Op de terugweg reed mijn vader een duif dood en mijn moeder zei dat het een slecht voorteken was. Toen wij thuiskwamen begon het ontzettend te onweren en werd het kleine jongetje plotseling ziek.

Ik kreeg hoge koorts en het scharminkelig lichaampje ging een